

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 85 0 P 005830 16 Rev
Banjaluka, 13.09.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Stake Gojković kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Jadranke Stanišić kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca M.G. iz O., zastupanog po punomoćniku G.N., advokatu iz D., protiv tuženih d.o.o. V. O., M.S. iz D., Ulica ... i Z.S. iz O.Č., svi zastupani po punomoćniku D.P., advokatu iz D., radi naplate duga, odlučujući o reviziji tuženih protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 85 0 P 005830 15 Gž 2 od 25.01.2016. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 13.09.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tuženog d.o.o. V. O. se djelimično uvažava, obe nižestepene presude preinačavaju tako što se utvrđuje da je tužilac u izgradnju vodovodnog objekta DOO V.O. iz O. izvršio novčana ulaganja u iznosu od 53.108,25 KM, te se obavezuje tuženi d.o.o. V. O. da tužiocu vrati na ime ulaganja iznos od 53.108,25 KM, dok se u preostalom dijelu tužbeni zahtjev tužioca odbija.

Obavezuje se tuženi d.o.o. V. O. da tužiocu na ime troškova parničnog postupka plati iznos od 19.105,00 KM, umjesto iznosa od 32.935,50 KM.

U preostalom dijelu revizija tuženog d.o.o. V. O. se odbija.

Revizija tuženih M.S. i Z.S. se odbacuje.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Doboju broj 85 0 P 005830 08 P od 10.04.2012. godine, utvrđeno je da je tužilac M.G. u izgradnju vodovodnog objekta DOO V.O. iz O. izvršio novčana ulaganja u iznosu od 91.369,18 KM, što je tuženi dužan priznati, pa se obavezuje tuženi DOO V.O. iz O. da tužiocu vrati novčana ulaganja u iznosu od 91.369,18 KM sa zakonskom kamatom od 18.01.2005. godine kao dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, kao i da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 32.935,50 KM, a sve u roku od 30 dana pod prijetnjom izvršenja.

Istom presudom tužilac je sa dijelom tužbenog zahtjeva preko dosuđenog iznosa odbijen.

Dopunskom presudom Osnovnog suda u Doboju broj 85 0 P 005830 15 P 2 od 27.08.2015. godine odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev tužioca protiv drugotuženog M.S. i trećetuženog Z.S., kojim je tražio da sud utvrdi da je tužilac M.G. u izgradnju vodovodnog objekta DOO V.O. iz O. izvršio novčana ulaganja u iznosu od 91.954,18 KM, što su tuženi dužni priznati, pa se obavezuje tuženi DOO V.O. iz O. da tužiocu vrati novčana ulaganja u iznosu od 91.954,18 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 18.01.2005. godine kao dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju broj 85 0 P 005830 15 Gž 2 od 25.01.2016. godine žalba prvotuženog izjavljena protiv prvostepene presude broj 85 0 P 005830

08 P od 10.04.2012. godine u dijelu u kojim je usvojen tužbeni zahtjev tužioca, se odbija i pobijana presuda potvrđuje.

Žalba tužioca izjavljena protiv rješenja o troškovima postupka u dopunskoj presudi prvostepenog suda broj 85 0 P 005830 15 P 2 od 27.08.2015. godine, se uvažava i isto rješenje preinačava, tako što se obavezuje tužilac da isplati drugotuženom na ime troškova postupka iznos od 3.159,00 KM umjesto dosuđenog iznosa od 3.765,75 KM, a trećetuženom da isplati iznos od 1.981,68 KM umjesto dosuđenog iznosa od 9.330,75 KM, a sve u roku od 30 dana od dana prijema ove presude.

Prvostepena presuda od 10.04.2012. godine u dijelu odluke iz stava II izreke iste i prvostepena presuda od 27.08.2015. godine u dijelu odluke iz stava I izreke iste, ostaju neizmijenjene.

Tuženi revizijom pobijaju drugostepenu presudu zbog pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i udovolji zahtjevu tužioca ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija tuženog d.o.o. V. O. je djelimično osnovana.

Revizija tuženih M.S. i Z.S. nije dozvoljena.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se utvrdi da je u izgradnju vodovodnog objekta DOO V.O. uložio svoja novčana sredstva u iznosu od 91.954,18 KM, što su tuženi dužni priznati, a prvotuženi DOO V.O. vratiti mu navedeni novčani iznos sa zakonskom zateznom kamatom počev od 18.01.2005. godine, kao dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, kao i zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka.

Prvostepeni sud je na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka utvrdio: da je tužilac sa drugotuženim i trećetuženim 03.11.2003. godine zaključio ugovor o osnivanju društava sa ograničenom odgovornošću pod nazivom DOO V.O. (dalje: ugovor); da je ugovor ovjeren u Osnovnom sudu u Doboju pod brojem Ov-115/04 dana 28.01.2004. godine; da je nakon potpisivanja tog ugovora u registru prvostepenog suda navedeno preduzeće registrovano; da je ugovorom regulisano da osnivači za osnivanje i početak rada društava obezbjeđuju osnivački ulog u iznosu od 2.100,00 KM, odnosno svaki od njih po 700,00 KM, a što predstavlja osnovni kapital društva; da je vodovod u O. izgrađen i izvršena priključenja stanovništva na taj vodovod; da iz nalaza vještaka finansijske struke L.Đ. slijedi da su izvršena novčana ulaganja tužioca u 2004. godini prema knjigovodstvenoj evidenciji kod prvotuženog, koja su knjižena na kontu 4290 iznose 53.108,25 KM, koji iznos nije sporan među parničnim strankama; da iz iskaza svjedoka M.M., S.M., Z.B., D.B., B.J., J.P., S.G., R.K., D.P., S.G.1, N.Ž., G.M., V.S., Z.R. i D.T., slijedi da je tužilac ovim licima isplatio različite iznose na ime obavljenih raznih poslova na izgradnji vodovoda u ukupnom iznosu od 38.260,93 KM, tako da posebna ulaganja tužioca u izgradnju vodovodnog objekta DOO V.O. iznose 91.369,18 KM.

Kod takvog stanja činjenica prvostepeni sud je utvrdio da je tužilac u izgradnju vodovodnog objekta prvotuženog izvršio novčana ulaganja u iznosu od 91.369,18 KM, pa je obavezao tuženog DOO V.O. iz O. da tužiocu vrati novčana ulaganja u iznosu od 91.369,18 KM sa zakonskom kamatom od 18.01.2005. godine kao dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, dok je našao da drugo i treće tuženi nisu sa tužiocem ni u kakvom materijalno pravnom odnosu i da nisu pasivno legitimisani, te je u odnosu na njih odbio tužbeni zahtjev.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenično utvrđenje i pravni zaključak prvostepenog suda u pogledu osnovanosti i visine tužbenog zahtjeva u odnosu na prvotuženog, te je žalbu prvotuženog odbio i prvostepenu presudu potvrdio, dok je žalba tužioca protiv rješenja o troškovima parničnog postupka u dopunskoj presudi od 27.08.2015. godine uvažena i odluka o troškovima parničnog postupka preinačena na način kako je navedeno u izreci drugostepene presude.

Odluke nižestepenih sudova nisu pravilne u pogledu utvrđenja visine ulaganja tužioca u izgradnju vodovoda i visine sredstava koja prvotuženi treba da vrati tužiocu.

Među parničnim strankama nije sporno da su u toku 2003. godine tužilac, drugo i trećetuženi dogovorili da osnuju prvotuženog, te se dogovorili da je visina osnivačkog uloga svakog osnivača po 700,00 KM, što predstavlja osnovni kapital društva. Ugovorom o osnivanju preduzeća stranke su dogovorile da osnivači imaju pravo da za potrebe rada i razvoja društva u isto naknadno unesu i druga materijalna i finansijska sredstva i da nad sredstvima koja su unijeli u društvo srazmjerno njihovom učešću, kao i za naknadno unesena sredstva u društvo, zadržavaju pravo svojine.

U registar Osnovnog suda u Doboju 2004. godine upisano je osnivanje prvotuženog kao pravnog lica, te drugoteženog kao lica ovlaštenog za zastupanje-direktora. Prema dogovoru osnivača tužilac i trećetuženi su za izgradnju vodovoda uložili svoja novčana sredstva koja su evidentirana u knjigovodstvenoj dokumentaciji prvotuženog, tako da je iznos koji je uložio tužilac od 53.108,25 KM prvotuženi knjižio na kontu 42901 kao „pozajmnicu“ i priznao tužiocu ulaganja u toj visini.

Tužilac je tužbenim zahtjevom tražio da je u izgradnju vodovoda uložio veći iznos od knjiženog koja je tražio da mu prvotuženi vrati, tvrdeći da prvotuženi nije evidentirao sva potraživanja, u kom smislu je dostavio izjave većeg broja lica kojima se potvrđuje da je tužilac tim licima platio određene novčane iznose za radove koje su izveli prilikom izgradnje vodovoda. U toku postupka kod prvostepenog suda ta lica su dala svoj iskaz u svojstvu svjedoka, te su potvrdila navode u pismenim izjavama da su im plaćeni određeni iznosi i da ih je za te poslove angažovao tužilac, ili i tužilac i Z.S.

Nižestepeni sudovi prihvataju da je iskazima svjedoka utvrđeno da su stranke dogovorile da izvrše dodatna ulaganja u izgradnju vodovoda i da u tu svrhu uplate svoja sredstva, kao i da za obavljanje poslova izgradnje vodovoda angažuju i druga lica, te da je tužilac pored iznosa koji je prvotuženi priznao tužiocu i evidentirao u knjigovodstvenu dokumentaciji, uložio i iznos od 38.260,93 KM, odnosno ukupno 91.954,18 KM.

Po ocjeni ovog suda prvotuženi u reviziji osnovano ukazuje da zaključak nižestepenih sudova u pogledu visine uložениh sredstava tužioca od 38.260,93 KM nije pravilan. Prvotuženi je upisom u registar Osnovnog suda u Doboju stekao svojstvo pravnog lica, za obavljanje poslova iz registrovane djelatnosti, prema odredbama Zakona o preduzećima („Službeni glasnik RS“ broj 24/98, 62/02, 66/02, 38/03 i 97/04, u daljem tekstu: ZOP), koji je u to vrijeme bio na snazi. Drugoteženi, kao direktor prvotuženog, u okviru ovlaštenja iz odredbe člana 41. ZOP, koja se primjenjuje i na prvotuženog u smislu odredbe člana 99. tog zakona, zastupa preduzeće i odgovoran je za rad i zakonitost rada preduzeća, te po zakonu ovlašten da zaključuje pravne poslove u ime i za račun prvotuženog, dok su prava i obaveze osnivača regulisana zakonom i ugovorom o osnivanju.

Drugotuženi je u svom iskazu osporio da je ovlastio tužioca i trećetuženog da dogovaraju poslove oko izgradnje vodovoda sa licima koja su dala izjave u ovoj parnici, što je potvrdio i trećetuženi u svom iskazu, pa proizilazi da je tužilac ugovoranje poslova za koje je izvršio plaćanje fizičkim licima vršio bez ovlaštenja zakonskog zastupnika prvotuženog, koji u okviru svojih ovlaštenja može zasnivati obligaciono pravne odnose u ime i za račun prvotuženog zaključivanjem ugovora iz kojih proističu obaveze prvotuženog. Prema tome, prvotuženi ne odgovara za obaveze koje su proistekle iz radnji tužioca nastalih angažovanjem raznih fizičkih lica, pa nije ni dužan nadoknaditi tužiocu novčana sredstva koja je tim licima isplatio.

Iz dokaza koji su izvedeni proizilazi da je drugotuženi pismeno pozivao tužioca 10.12.2004. godine, kao i trećetuženog, da dostave dokumentaciju o svojim ulaganjima u investiciju vodovoda i dostavio im karticu „stanja pozajmica“ koje su knjižene, ali tužilac nije po tom pozivu dostavio valjanu dokumentaciju, zbog čega je istom i priznato da je ulaganja izvršio u iznosu od 53.108,25 KM, a u ostalom dijelu je potraživanje osporeno u pogledu valjanosti osnova iz koga je nastalo.

Zbog toga je pravilna primjena materijalnog prava nalagala da se prvotuženi obaveže na plaćanje iznosa od 53.108,25 KM, koji je uložio u izgradnju vodovoda, a preko tog iznosa zahtjev tužioca je valjalo odbiti.

Nasuprot navedenom, neosnovano se revident poziva na odredbu člana 343. ZOP i da je tužilac bio dužan da se obrati sa pismenim zahtjevom prvotuženom za povrat novčanih sredstava i da tek kada se riješi o takvom zahtjevu tužiocu pripada pravo na sudsku zaštitu, pa i na zakonsku zateznu kamatu.

Naime, uložena sredstva od strane tužioca nemaju karakter dopunskih uplata koje ima u vidu navedena zakonska odredba. Dopunske uplate članova društva mogu služiti za pokriće osnovnog kapitala u slučaju gubitka društva (član 343. ZOP), a o potrebi ovih uplata i njihovoj visini odlučuje Skupština društva (član 341. ZOP), ako je ugovorom o osnivanju društva to predviđeno. U konkretnom slučaju ugovorom o osnivanju prvotuženog nije predviđena takva obaveza osnivača, već je članom 9. ugovora predviđeno da osnivači mogu za potrebe rada i razvoja društva naknadno unijeti i druga materijalna i finansijska sredstva, na kojima zadržavaju pravo svojine. Zbog toga se pravila o vraćanju dopunskih uplata iz odredbe člana 343. ZOP ne mogu primjeniti u konkretnom slučaju. Kako je tužilac podnošenjem tužbe pozvao prvotuženog da mu vrati sredstva koje je prema ugovoru o osnivanju uložio, od tada je potraživanje tužioca dospjelo i od tada mu do isplate pripada i pravo na zakonsku zateznu kamatu.

Iz navednog razloga revizija prvotuženog je djelimično osnovana, iz kojih razloga je odlučeno kao u izreci ove presude na osnovu odredbe člana 250. stav 1. i člana 248. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, u daljem tekstu: ZPP).

Kako su nižestepene presude preinačene, što je bilo od uticaja na odluku o troškovima postupka, to je ovaj sud temeljem svojih ovlaštenja iz člana 397. stav 2. ZPP odlučio o troškovima cijelog postupka. Tužilac je u parnici uspio sa 58%, pa mu shodno odredbi člana 386. stav 2. ZPP pripada pravo na troškove parničnog postupka srazmjerno uspjehu, zbog čega je obavezan prvotuženi da mu na ime troškova postupka plati iznos od 19.105,00 KM.

Budući da je zahtjev tužioca u pogledu utvrđenja da je uložio sredstva u izgradnju vodovoda i o obavezi vraćanja sredstava usvojen prema prvotuženom, drugo i trećetuženi u smislu odredbe člana 247. stav 2. ZPP nemaju pravni interes za izajvljivanje revizije, slijedom čega je revizija odbačena na osnovu odredbe člana 247. stav 1. ZPP.

Predsjednik vijeća
Staka Gojković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić